

ქართულში იკვეცება ძირითადად ასა და უზე დაბოლოებული საზოგადო სახელები (მათ — მთის, კლდის), არის შემთხვევები, როცა ამავე ხმოვნებზე დაბოლოებული ზოგიერთი სახელის ფუძეში არავითარი ცელიება არ ხდება, რაც ხშირად მიზეზია ზეპირსა თუ წერის მეტყველებაში თავშეწილი შეცდომებისა.

უკვეცელობის თვალსაზრისით მრავალფროვან სურათს ქმნის აზე დაბოლოებული სახელები: ბახალა, ბაცაცა, ბაცილა, ბეკვა, ბერიკა, ბობოლა, ბორა (ფრინვ), ბოჩილა, გლეხეჭა, გოგონა, ზებრა, თავის ქალა, კაფინდარა, კობრა, კოდალა, ლაბა, ლაზბონდარა, მაქებლარა, მაღრანა, მატყუარა, მაღინიარა, მუავა, მურნა (თევზის სახ.), ნათურა, ნამგალა, სახრიმოელა, ტოროლა, ნიფელა (აგადმყოფია). ამ უკანას ჯელის გარდა (მას მრავლობითი რიცხვი არა აქვს) ყველა დანარჩენის იკვეცება ებიან მრავლობითში: ბახალა, ბაცაცა, ბაცილა...

უკვეცელია აგრეთვე:

1) უნა, უნის სუვერენისანი: ბიჭუნა, ბიჭუნია, დათუნა, დათუნია, დუდუნა, ეშმაკუნა, ზაზუნა, თაგუნა, კონკიულარუნა, მუაუნა...

2) ის დაბოლოებინი: ბააა, ბაქია, ბოროლა, ბუტია, გრეხია, ზლაზნია, თუუნია, კაფია, კვეხინია, მურია, ნაბა...

ქართულში არ იკვეცება აზე დაბოლოებულ კომპოზიტთა უმრავლესობა გამოიყოფა რამდენიმე კაუზი:

ფუძეგაორკეცებული: ბაჯბაჯა, გუშგუზა, ლაპლაბა, ლაქლაქა, ლიკ-

ლიკა, ნარნარა, ტიკტიკა...

ნაცარქექიას ტიპის:

ა) ბალახტამია, ბალნიჭამია, ბარტყიჭამია, ბატყიჭამია, ბაყაუჭამია, ბარტყიჭამია...

ბ) ბაყაუჭამია, ბელტყილამია,

ქვეშა, მუხლეჭამია...

უკვეცელია ისეთი კომპოზიტებიც,

რომელთა პირკელი კომპონენტი ადა მიანის ორგანოს აღმნიშვნელია:

ა) გულამცეცა, გულქა, გულ-

ლია, გულყვითელა, გულნითელა...

სერვეცენტრები

ა-სა და ე-ზე დაბოლოებულ უკვეცელ სახელი მართლზე

ბუზიყლაბია, დოყლაბია... აგრეთვე აბრეშუმხვევია, კევილეჭია, კურ-დლიჭერია, ნამიკრევია...

სხვადასხვა შემაღებელობის:

1) ათულელა, ასფურცელა, ათას-ფურცელა, ერთნიშნა, ექსითია, კუ-ესკუთხა, მრავალძარღვა, სამყურა, სამწვრა...

2) დედისერთა, მამისერთა...

3) ბრტყელთავა, ბრტყელტუჩა,

გრძელთავა, გრძელცვირა, დიდგუ-ლა, დიდყურა, ჟერტვილა, თერ-ერომიზა, ლამაზთვალება, ლურჯოვა-ლოსლურჯოვალება, მოკლეისერა, მიგვალტუნა, მსხვილება...

4) დედიშობილა, კაბაჭრელა, კონ-კასველა... რძენა, ტოლა-თი ჩა-ნარმოები: ბუზისოდენა, თითისო-დენა, მარცვლისოდენა, ნეკოდენა, ცე-როდენა... თითისტოლა, კავლისტო-ლა, კრწისტოლა...

5) ბატისთვალა, ბატიტვნა, დე-დოფალა, დევისთვალა, თაგვისარა, ლორმაცა, მგლეცაცა, მინავშლა, მუ-ცელლემერთა, მნეერიტა...

6) ბეჭეჭა, მინისზედა, მინის-

ბ) ენალაქლაქა, ენატანია, ენაჭარ-ტალა, ენაჭიჭიკია...

გ) თავბრტყელა, თავდიდა, თავ-კერძა, თავნება, თავლია, თავშიშვე-ლია...

დ) თვალმასა, თვალმასარა, თვალ-მერცხა, თვალუშურა, თვალშა-ვაშვავალა, თვალჭრელა...

ე) თმაქორჩორა, თმაჭალარა, თმახუჭუჭა...

ვ) ლოყალაულაჟა || ლოყებლაულაჟა—

ზ) მხარძეჭა...

გამავდება აზე დაბოლოებული სახელები, რომელთა ფუძემიც თით-ქოს კეცავა არ იყო მოსალოდნელი:

ზაურანა — ზაურანისა, შდრ.: ვერანა — ვერანას;

მანანალა — მანანალისა, შდრ.: მარანიანა — მარანიანას;

მზენვია — მზენვიას, შდრ.: ნა-

ცარქექია — ნაცარქექიას;

ცალე აღებული სიტყვა ბაჭია

კეცავდია: ბაჭიას, მაგრამ უკვეცელია კომპოზიტი აჭიაბაჭია —

აჭიაბაჭიას.

თანამედროვე ქართული სალიტე-

რატურო ქის ნორმათა მიხედვით

კვეცელია ნოსქამის აღმნიშვნელი

სახელები: მამა, დედა, ბაბუა, ბებია,

პაპა, მამითა, ბიძია... მაგრამ ისინი

არ იკვეცებიან, თუ საკუთარი

სახელის მიშვნელობა აქვთ „მამას

კუდალი — კუდალის, ბები: კუ-

დალი — კუდალის;

მათებრა — მათებრას ბების მათებრას;

მათებრა — მათებრას ბების მათებრას;